Aan de gemeenteraad

Registratienummer: GF14.20046

Datum collegebesluit: 22 april 2014
Agendapunt: 8

Portefeuillehouder:
De heer J.C.F. Broekhuizen

Behandelend ambtenaar:
De heer H. Laanstra

Onderwerp:
Fusie en sluiting openbare basisscholen

Voorstel:

1. Te verklaren dat de gemeente het bevoegd gezag van de door Openbaar Scholennetwerk De Basis per 1 augustus 2014 te sluiten openbare basisscholen EKC Atlas te Heerenveen en OBS d'Aldewei te Gersloot niet wenst over te nemen.
2. Te verklaren geen bezwaar te hebben tegen de door het schoolbestuur in acht genomen kortere overwegingsperiode dan de door de wet voorgeschreven periode van een jaar.

Overwegingen
Het bestuur van openbaar scholennetwerk De Basis heeft het voornemen om per 1 augustus aanstaande een tweetal fusies van openbare basisscholen te realiseren. Dit betreft de fusie van EKC De Atlas met OBS De Ljepper in de wijk De Greiden in Heerenveen en de fusie van OBS d'Aldewei in Gersloot met OBS De Streek in Tjalleberd. De fusies zijn noodzakelijk vanwege krimp van het aantal leerlingen en het behouden van de onderwijskwaliteit. Ten behoeve van de realisering van deze scholenfusies zijn door De Basis een tweetal daarop betrekking hebbende fusie effectrapportages opgesteld. Deze fusie effectrapportages hebben naast het voldoen aan de formele administratieve verplichtingen tevens tot doel als informatie en communicatiemiddel in het fusieproces te dienen. Beide fusie effectrapportages zijn gevoegd van de ter inzage liggende stukken.

Fusie van scholen heeft tot gevolg dat formeel één van beide scholen wordt gesloten. Bij de voorgenomen fusies zal sprake zijn van sluiting van EKC De Atlas en van sluiting van OBS d'Aldewei. De gemeente is op verschillende wijzen bij deze scholenfusies betrokken. Ons college dient advies over de wenselijkheid van de fusies uit te brengen. Daarnaast moet uw gemeenteraad aangeven of de gemeente de op te heffen openbare scholen wil overnemen en in stand wil houden. Door een wijziging van de wettelijke regeling is het besluit tot sluiting van een openbare school namelijk inmiddels niet meer de exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad. Dat besluit kan sinds 1 januari van dit jaar door het verzelfstandigde schoolbestuur zelf worden genomen. De gemeenteraad wordt nog wel in de gelegenheid gesteld te besluiten de openbare school over te nemen. Formeel moet het schoolbestuur daarom uiterlijk een jaar voor de beoogde fusiedatum het voornemen tot fusie en daarmee het opheffen van één der fusiescholen bij de gemeente melden. Aan die termijn kan in casu niet voldaan worden, omdat de wetgeving op de beoogde fusiedatum 1 augustus a.s. nog niet één jaar oud is. Daarom zal uw raad zich akkoord moeten verklaren met de verkorte termijn die, als gevolg van het ontbreken van een (andere) overgangsmaatregel, in acht is genomen.

De belangrijkste reden voor de voorgenomen scholenfusies is voor het schoolbestuur het zeer geringe leerlingenaantal en daardoor dreigende stopzetting van de bekostiging van

rijkswege voor zowel EKC Atlas als OBS d'Aldewei. Door het samengaan met respectievelijk OBS De Ljepper en OBS De Streek ontstaan levensvatbare nieuwe scholen met extra elan voor de toekomst. Met meer financiële armslag, meer sociale rijkdom voor kinderen en leerkrachten en een minder complexe onderwijskundige opdracht voor de leerkrachten. Aspecten die tezamen randvoorwaarde zijn voor beter onderwijs. Na sluiting van beide openbare basisscholen blijft voldoende gelegenheid tot het volgen van openbaar onderwijs bestaan. De voorgenomen fusies hebben nauwelijks effect op de keuzevrijheid. Ouders in zowel Heerenveen als Gersloot houden de keuzemogelijkheid voor redelijk nabij openbaar basisonderwijs, al worden ze daarvoor aangewezen op scholen die iets minder nabij zijn gelegen dan EKC Atlas en OBS d'Aldewei. Aan het als algemeen uitgangspunt gehanteerde criterium van voldoende gelegenheid tot het volgen van openbaar onderwijs binnen een straal van 10 kilometer blijft echter ruimschoots worden voldaan. Het overnemen door de gemeente van het bevoegd gezag van beide openbare basisscholen is ook overigens geen reële optie, gelet op de financiële consequenties die dan voor een groot deel voor rekening van de gemeente zouden komen. Vandaar dat voorgesteld wordt formeel te verklaren dat de gemeente het bevoegd gezag van de door Openbaar Scholennetwerk De Basis per 1 augustus 2014 te sluiten openbare basisscholen niet wenst over te nemen.

Kanttekeningen
Door de fusies zullen uiteindelijk beide schoolgebouwen van de op te heffen scholen vrij komen en conform artikel 110 van de Wet primair onderwijs in eigendom overgedragen worden aan de gemeente. Wel zal het schoolgebouw van EKC Atlas door De Basis ingezet blijven worden voor de huisvesting van leerlingen van OBS De Commanderije uit de wijk De Akkers in afwachting van het beschikbaar komen van vervangende nieuwbouw. Uitgangspunt is dat het schoolgebouw gedurende die tijd onder verantwoordelijkheid en beheer van De Basis blijft. Aan de opheffing van de scholen zijn voor de gemeente als zodanig geen kosten verbonden.
Gedurende de tijd dat de schoolgebouwen leeg staan in afwachting van een definitieve bestemming heeft de gemeente na retour van de eigendom wel de kosten van het beheer van het gebouw. De kosten hiervan worden in de begroting opgevangen binnen het hoofdstuk van eigendommen niet voor de openbare dienst bestemd (thema 1). De kosten van kapitaallasten, OZB en verzekeringen kunnen worden overgeheveld van Thema 1 naar Thema 3. De kosten voor de instandhouding van deze gebouwen zijn nu niet opgenomen in de begroting en zullen leidden tot een incidentele/structurele uitzetting van de begroting. In de V&P is toegezegd dat de financiële gevolgen worden meegenomen in de Berap 2014.
De boekwaarden van beide gebouwen zijn per 1-1-2014:

De Atlas	€ 162.000
d'Aldewei	€ 78.000

De boekwaarden van beide gebouwen zijn relatief laag en zullen als gevolg van het gewijzigde gebruik en daarmee waarschijnlijk waardedaling niet leiden tot een extra afschrijving.

In verband met de recente aanpassing van de wettelijke regeling merken we nog het volgende op over de achtergrond van de gemeentelijke rol in het kader van het opheffen van openbare scholen. De gemeente, van oudsher de taak van schoolbestuur uitoefenend in het openbaar basisonderwijs, heeft met de oprichting van de Stichting Openbaar Scholennetwerk De Basis te Heerenveen alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag aan de stichting overgedragen. Dit betekent met andere woorden dat de gemeente deze taken en bevoegdheden met betrekking tot het openbaar basisonderwijs kwijt is. Echter, zo gold tot 1 januari van dit jaar, met uitzondering van de bevoegdheid tot opheffing van een openbare school. Wettelijk was het tot dan niet mogelijk de bevoegdheid tot het opheffen van een openbare school over te dragen, dit was en bleef tot dan de exclusieve bevoegdheid van de gemeenteraad. Deze bevoegdheid is gekoppeld aan de algemene overheidstaak van de gemeente om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs. Wat als 'voldoende' beschouwd mag worden is als zodanig niet in de regelgeving bepaald. Als uitgangspunt geldt dat van voldoende gelegenheid tot het volgen van openbaar onderwijs nog sprake is, als zich binnen 10 km een openbare school bevindt.

Per 1 januari 2014 is de wettelijke regeling zodanig gewijzigd, dat een verzelfstandigd bestuur ook de bevoegdheid tot het sluiten van een openbare school heeft gekregen. Een openbare school kan pas worden bestuurd door een stichting als het bevoegd gezag van

die openbare school aan die stichting is overgedragen door de gemeenteraad. Wat betreft de overheersende overheidsinvloed bepaalt de Wet op het primair onderwijs onder meer dat de gemeenteraad wat betreft het openbaar onderwijs bevoegd is de bestuursleden te benoemen. Verder zijn er verschillende toezichtsfiguren geregeld, zoals het goedkeuringsrecht van de gemeenteraad ten aanzien van de begroting, jaarrekening of wijziging van de statuten van de stichting. In overeenstemming met bovengenoemd uitgangspunt is de besluitvorming over de opheffing van een openbare school die in stand wordt gehouden door een verzelfstandigd bestuur nu ook neergelegd bij dat bestuur. Een openbare school kan echter pas opgeheven worden door een verzelfstandigd bestuur als de gemeenteraad de kans heeft gekregen de school over te nemen, maar daartoe niet besluit. De gemeenteraad dient immers vanuit zijn verantwoordelijkheid voor voldoende en kwalitatief goed openbaar onderwijs in een gemeente die mogelijkheid te hebben. Hiertoe dient het verzelfstandigd bestuur het voornemen tot opheffen aan de gemeente te melden. De nieuwe wetgeving vereist dat De Basis deze mogelijkheid één jaar voor de beoogde fusiedatum voorlegt aan de gemeenteraad, opdat de gemeenteraad in de gelegenheid is vóór 1 februari te besluiten het bevoegd gezag van de school over te nemen. Die termijn kan in dit geval dus niet gehaald worden, omdat de wetgeving op 1 augustus 2014 (beoogde sluitingsdatum) nog niet één jaar oud is. Vandaar dat in dit geval ervoor gekozen is de wilsuiting van de gemeenteraad binnen de kaders van de geactualiseerde regelgeving te expliciteren door niet alleen te verklaren akkoord te gaan met de fusie (en daarmee de opheffing van EKC Atlas en OBS d'Aldewei), maar tevens zich ook akkoord te verklaren met de verkorte termijn die, als gevolg van het ontbreken van een (andere) overgangsmaatregel, in acht is genomen.

Vervolgproces
De formele procedure wordt door het schoolbestuur afgerond via een brinmutatieprocedure bij het ministerie van OCW waarbij alle bewijsstukken van instemming worden overlegd, vergezeld van de daarvoor bedoelde formulieren om aan te geven welke school (bij OCW aangeduid met een zogenoemd brinnummer) blijft bestaan, welke school wordt opgeheven en wat de naam en het adres wordt van de fusieschool. Door de keuze voor fusie van de scholen kan De Basis tevens aanspraak maken op fusiefaciliteiten die het ministerie in de bekostigingssfeer ter beschikking stelt.

Ter inzage liggende stukken:
- Aanvraag De Basis inzake instemming met fusie en opheffing scholen per 1 augustus 2014
- Instemming met de fusies van de betrokken medezeggenschapsraden
- Fusie effectrapportages

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,

de secretaris,	de burgemeester,
de heer F.H. Perdok	de heer T.J. van der Zwan

Gemeenteraad

Onderwerp: **Fusie en sluiting openbare basisscholen**
Registratienummer: **GF14.20046**

De raad van de gemeente Heerenveen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 22 april 2014;

overwegende dat in verband met recent gewijzigde regelgeving terzake de raad moet aangeven of de gemeente door het schoolbestuur op te heffen openbare basisscholen wenst over te nemen;

overwegende voorts, dat schoolbestuur De Basis in verband met de overgangssituatie in de regelgeving in dit geval niet in de gelegenheid is geweest de formeel voorgeschreven overwegingsperiode van een jaar in acht te nemen;

gelet op artikel 159, lid 2, van de Wet primair onderwijs en op de door het schoolbestuur overgelegde fusie effectrapportages;

BESLUIT:

1. Te verklaren dat de gemeente het bevoegd gezag van de door Openbaar Scholennetwerk De Basis per 1 augustus 2014 te sluiten openbare basisscholen EKC Atlas te Heerenveen en OBS d'Aldewei te Gersloot niet wenst over te nemen.
2. Te verklaren geen bezwaar te hebben tegen de door het schoolbestuur in acht genomen kortere overwegingsperiode dan de door de wet voorgeschreven periode van een jaar.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 30 juni 2014.

De griffier, De voorzitter,

mevrouw W.J.M.A. Jansen de heer T.J. van der Zwan